

Islamic State – threat to peace and security

Państwo Islamskie – zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa

dr Łukasz Roman

Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej w Józefowie

Abstract

The article tries to analyze and evaluate the phenomenon of Islamic terrorism as an Islamic State. The author discusses the problems associated with the duality of this problem – stability and dynamism of this phenomenon. In this article the origin, identification and characterization of atypical terrorist organization, which is the Islamic State. Substantive content of this article includes both own thoughts, ratings and reviews, as and aspects presented based on documented sources of knowledge, and also based on media reports and other sources of knowledge and scientific documentary, which helped to create the image and the analysis of the so-called Islamic State.

Islamic State from its inception was variously called – ISIS, ISIL, IS, DAESH. The most commonly used abbreviation is ISIS. It is an acronym for the Islamic State in Iraq and al-Sham (the Islamic State of Iraq and al-Sham). “Al Sham” refers to the region including Syria, Lebanon and part of Turkey and Jordan. ISIS was previously known as the ISI (the Islamic State in Iraq) and adding a member of “al Sham” clearly gave the signal for further expansion and conquest of the whole region. Abbreviation ISIL is virtually the same as ISIS. The difference is only in the letter L, which refers to the Levant and not to al Sham, although basically is about the same region. In June 2014. ISIS announced that it changed its official name to the Islamic State (IS). DAESH is widely used in the Middle East

and is an acronym hated by IS militants. DAESH word also has another meaning: ‘trampled’ or “shattered into dust”.

Islamic State is probably the most specific creation which was built on the current international stage. To explain the phenomenon of this terrorist organization or a “quasi-state” should carry out an analysis of the facts which really is the so-called Islamic State. There are also other forms of naming as IS (ang. Islamic State) or ISIS (ang. Islamic State of Iraq and Syria) or from Arabic DAESH, which in themselves do not explain the essence of the organization and on the contrary only perpetuate the propaganda. ISIS is not the structure of the state as the name might suggest, although unambiguous definition of what is really ISIS is a high calling because of the manifestation of many key features.

Streszczenie

W artykule podjęto próbę analizy i oceny zjawiska jakim jest islamski terroryzm w postaci Państwa Islamskiego. Autor porusza problematykę związaną z dualizmem tego zagadnienia – statyczność i dynamiczność tego zjawiska. W omawianym artykule przedstawiono genezę, identyfikację oraz charakterystykę nietypowej organizacji terrorystycznej jaką jest Państwo Islamskie. Treść merytoryczna niniejszego artykułu zawiera zarówno własne przemyślenia, oceny i opinie, jak i aspekty zaprezentowane w oparciu o udokumentowane źródła wiedzy, a ponadto opiera się na informacjach medialnych oraz innych źródłach wiedzy dokumentalno-naukowej, które przyczyniły się do stworzenia obrazu oraz analizy tak zwanego Państwa Islamskiego.

Państwo Islamskie od momentu powstania różnie było nazywane – ISIS, ISIL, IS, DAESH. Najczęściej używany skrót to ISIS. Jest on akronimem od Islamic State in Iraq and Al-Sham (Państwo Islamskie w Iraku i Al- Szam). „Al Sham” odnosi się do regionu obejmującego Syrię, Liban oraz część Turcji i Jordanii. Wcześniej ISIS było znane jako ISI (Państwo Islamskie w Iraku) a dodanie członu „ al Szam” wyraźnie dało sygnał do dalszej ekspansji i podboju całego regionu. Skrót ISIL oznacza praktycznie to samo co ISIS. Różnica jest tylko w literze L, która odnosi się do Lewantu a nie do al Szam, choć zasadniczo chodzi o ten sam region. W czerwcu 2014 roku ISIS ogłosiło, że zmienia swoją oficjalną nazwę na Państwo

Islamskie (IS). DAESH jest powszechnie stosowany na Bliskim Wschodzie i jest skrótem zniechęconym przez bojowników IS. Wyraz DAESH ma również inne znaczenie: „zdeptani” lub „rozbici w pył”.

Państwo Islamskie jest prawdopodobnie najbardziej specyficznym tworem jaki powstał na obecnej arenie międzynarodowej. Aby wyjaśnić zjawisko tej organizacji terrorystycznej czy też „quasi państwa”, należy przeprowadzić analizę stanu faktycznego czym tak naprawdę jest tak zwane Państwo Islamskie. Wspomniane, inne formy nazewnictwa jak IS (ang. Islamic State) lub ISIS (ang. Islamic State of Iraq and Syria) czy z arabskiego DAESH, które według opinii wielu specjalistów, same w sobie nie wyjaśniają istoty tej organizacji, a wręcz przeciwnie utrwalają tylko propagandę. ISIS nie jest strukturą państwową tak jak mogłaby to sugerować nazwa, aczkolwiek jednoznaczne określenie czym tak naprawdę jest ISIS stanowi duże wzywanie ze względu na przejawianie się wielu kluczowych cech.

Keywords:

Security threats, the Islamic State, war on terror, islamic fundamentalism, islamic terrorism, national security, european security, international security

Słowa kluczowe:

Zagrożenia bezpieczeństwa, Państwo Islamskie, wojna z terroryzmem, fundamentalizm islamski, terroryzm islamski, bezpieczeństwo narodowe, bezpieczeństwo europejskie, bezpieczeństwo międzynarodowe

Wprowadzenie

Ataki terrorystyczne przeprowadzane na terenie Stanów Zjednoczonych 11 września 2001 roku na World Trade Center czy Pentagon zmieniły dotychczasowe postrzeganie bezpieczeństwa. Konsekwencje tego zuchwałego ataku przeprowadzonego przez terrorystów Al-Kaidy odczuwany jest do dnia dzisiejszego. Czy po tych wydarzeniach można było przewidzieć skutki, które obecnie mają wyraźny wpływ na bezpieczeństwo międzynarodowe? Można przypuszczać, że elity tego świata były przygotowane na długoletnią walkę z międzynarodowym terroryzmem gdzie cała uwaga była

skupiona na Al-Kaidzie i jej przywódcy Osامية Bin Ladenie – głównym inicjatorze i sprawcy ataku na Stany Zjednoczone. Dokonując inwazji na Irak, amerykański rząd zdawał sobie sprawę, że jest to inny teren działań niż w Afganistanie. Kontrowersyjna interwencja w Iraku i niekonsekwencja w działaniach na szczeblu wojskowym i przede wszystkim politycznym, doprowadziły do rozpadu pogrążonego w chaosie Iraku. Warunki w Iraku, jakie przedstawiały światowe media, były idealne do powstania jednej z najbardziej specyficznych organizacji terrorystycznych – Państwa Islamskiego.

Państwo Islamskie od czerwca 2014 roku jest powszechnie uznawane za centralny problem bezpieczeństwa Bliskiego Wschodu i jeden z najważniejszych problemów bezpieczeństwa europejskiego i globalnego. Państwo Islamskie - przez lata jedna z wielu organizacji terrorystycznych powiązana z Al-Kaidą – osiągnęło sukces przerastający dorobek innych podobnych organizacji: W wyniku operacji militarnej przejęła kontrolę nad znacznymi obszarami Syrii i Iraku, stworzyła tam własne struktury parapaństwowe, rzuciła najpoważniejsze od wieku wyzwanie cywilizacyjne, tworząc samozwańczy kalifat i wiarygodnie zapowiada dalszą ekspansję o zasięgu globalnym. Sukcesom tym towarzyszy szeroko nagłośniona systemowa brutalność o cechach zbrodni przeciw ludzkości. W efekcie powstał egzotyczny nieformalny sojusz wszystkich państw regionu i licznych państw spoza regionu w walce z Państwem Islamskim.

Państwo Islamskie jest realnym i istotnym problemem, którego nie wolno lekceważyć. Jednocześnie jednak koncentracja uwagi na tych aspektach bez uwzględnienia kontekstu, w jakim ono powstało i funkcjonuje, jest kardynalnym błędem. Niepodważalnym zagadnieniem jest postępujący – od dekady w sposób niezwykle impulsywny – proces załamywania się porządku politycznego, społecznego, cywilizacyjnego na Bliskim Wschodzie. Ponadto w głębokim kryzysie znalazły się poszczególne państwa regionu i sam model państwa. Stopniowo wzrasta rola czynników niepaństwowych, gdzie dochodzi do głębokich przewartościowań tożsamościowych, załamuje się wrażliwy i dynamiczny system bezpieczeństwa regionalnego i trwa realna wojna (*proxy war*), w którą od lat zaangażowane są niemalże wszystkie państwa regionu i wpływowi gracze z zewnątrz. Zasadne jest, zdaniem autora, postawienie tezy, że Państwo Islamskie jest skutkiem, a nie pierwszą przyczyną problemu, żywym dowodem skali pro-

blemów. Państwo Islamskie pretenduje – nie bez podstaw – do roli priorytetowego gracza, już dziś dynamicznie i skutecznie stymulującego kryzys bliskowschodni (Strachota, 2015, s. 5).

Geneza ISIS

Historia Państwa Islamskiego jest żywą historią sunnickiego radykalizmu i terroryzmu. Powstanie Państwa Islamskiego nie jest ani przypadkowym ani też niepojętym wydarzeniem. Determinantami, które wpłynęły na jego pojawienie się, są rozpad Syrii a potem Iraku (Hanne, Flichy de La Neuville, 2015, s. 13). To głównie rozpad obu tych krajów spowodował narodziny Państwa Islamskiego, w skrócie IS lub ISIS (z j. ang.: *Islamic State of Iraq and Sham*).

Jedną z przyczyn powstania ISIS były problemy społeczne w Iraku. Praktycznie jeszcze za rządów Saddama Husajna Irak był podzielony przez siły odśrodkowe (etniczne i religijne) (Hanne, Flichy de La Neuville, 2015, s. 14). Dodatkowo Irak jest mozaiką plemion arabskich, które swoje tradycje czerpią od sławnych przodków (często związanych z samym prorokiem lub jego towarzyszami). W związku z tym tak ukształtowana rzeczywistość była silniejsza od laickiego bądź demokratycznego państwa.

Z punktu widzenia religii warto zwrócić również uwagę na nurt laicyzacji, zapoczątkowany przez partię Baas w 1968 roku. Władzę zarówno Syrii jak i Iraku wywodziły się z ruchu baasistowskiego (w Syrii reprezentowała go silna władza Al.-Asada, a w Iraku od 1979 roku Saddama Husajna). Laicyzacja miała na celu przede wszystkim lepsze sfederalizowanie zróżnicowanej ludności państwa. Poskutkowało to tym iż większość szyicka stawała się szczególnie religijna. Saddam natomiast wykorzystał partię Baas a także przychody z ropy naftowej w interesie sunnitów i swojego plemienia.

Powstanie ISIS datuje się na rok 2003 (podczas trwania drugiej wojny w Zatoce Perskiej), kiedy USA dokonało inwazji na Irak (Święcicka-Salwin, ISIS – nowe islamskie państwo). W tamtym okresie ISIS nazywało się Dżama'at AT-Tauhid wa-al-Dżihad (Grupa Jedności Boga i Dżihadu) przewodził nią wówczas Abu Musaba Az-Zarkawi. Był on zagorzałym wrogiem szyitów i został zabity w trakcie nalotu w 2006 roku. Wcześniej

w 2004 roku Zarkawi złożył przysięgę wierności bin Ladenowi. Tym samym organizacja zmieniła nazwę na Tanzim Qaidat al-Jihad fi Bilad al-Rafidayn (co w tłumaczeniu dosłownym znaczy: Organizacja wspierająca dżihad w kraju dwóch rzek). Od tej pory organizacja ta była wojskowym odłamek Al-Kaidy w Iraku (AQI) (Hall, 2015, s. 31).

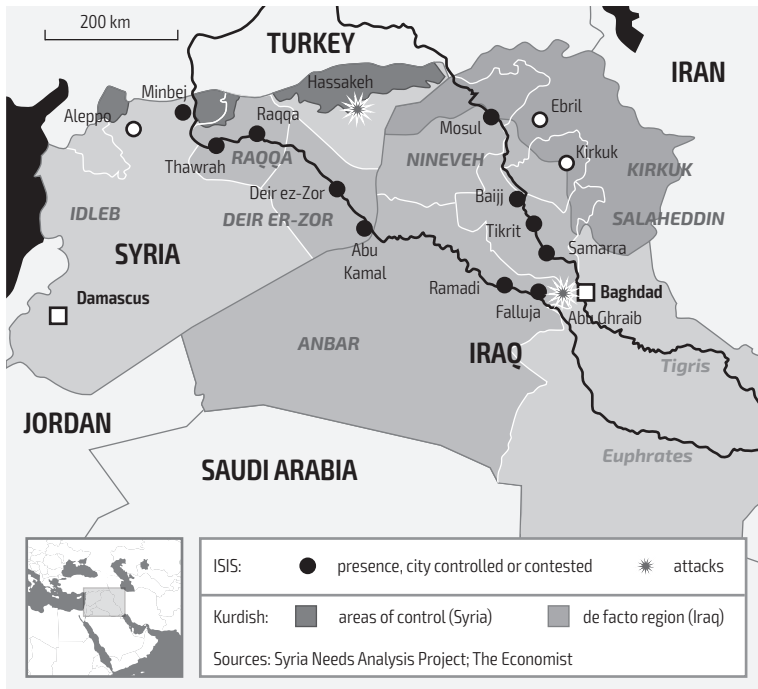
W 2005 roku AQI była potężną siłą a jej przywódca był jedną z najbardziej poszukiwanych osób w kraju. Kolejnym krokiem mającym na celu rozbudowę struktur terrorystycznych było połączenie z siłami Mudżahedińskiej Rady Szury. W efekcie powstała nowa organizacja o nazwie Państwo Islamskie w Iraku (ISI) – była to bezpośrednia poprzedniczka ISIS. Nowa organizacja prowadziła brutalną wojnę przeciw USA. Metody jakie stosowali członkowie tej grupy oraz to iż próbowali przejąć kontrolę nad nielegalnymi interesami poskutkowało tym, iż miejscowi szejkwowie założyli ugrupowanie „Synowie Iraku” w celu przeciwstawieniu się ISI (Hall, 2015, s. 32).

W 2008 roku Synowie Iraku i „miejscowe rady przebudzenia” przy wsparciu USA doprowadziły do ostatecznego pokonania ISI. Po objęciu władzy w USA przez Baracka Obamę i ogłoszeniu zmniejszenia zaangażowania sił zbrojnych USA w Iraku, nastąpiło załamanie systemu bezpieczeństwa tego państwa. W lipcu 2010 roku ISI powoli zaczął się odradzać, a przywództwo nad pozostałymi siłami objął Abu Bakr al-Baghdadi (Hall, 2015, s. 35).

W 2011 roku doszło do znaczących zmian sytuacji strategicznej w Iraku (z powodu wycofania sił zbrojnych USA oraz rosnącej aktywności ISI). Dodatkowo w tym samym roku w wielu państwach Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej doszło do tzw. „arabskiej wiosny”. Kolejnymi istotnymi wydarzeniami były krwawe zajścia w Syrii. ISI już w latach 2011-2012 podjęła działania przeciwko siłom Baszira al.-Assada. Jednakże w 2012 roku świecka Wolna Armia Syryjska zyskała przewagę nad siłami rządowymi. Wymusiło to na ISI zmianę strategii, która obejmowała ogłoszenie walki o ustanowienie islamskiego kalifatu w Lewancie i przyjęcie w 2013 roku nowej nazwy: Islamskie Państwo Iraku i Lewantu (ISIL) (Państwo Islamskie - dżihad „2.0”, portal Defence24). Spowodowało to ostry konflikt pomiędzy kierownictwem Al-Kaidy a Abu Bakr al-Baghdadi (liderem ISIL). Pod koniec tego roku doszło do pierwszych walk pomiędzy ISIL a Frontem al-Nusrah (komórką Al.-Kaidy w rejonie Lewantu).

Wkrótce ISIL zaczął odnosić w Syrii sukcesy militarne, zajmując kolejne terytoria kraju. Na zajętych rejonach wprowadzał własne rządy, niejednokrotnie za pomocą brutalnych metod. Jego działalność skierowana była zarówno w Wolną Armię Syryjską jak i islamistyczną konkurencję (Państwo Islamskie - dżihad «2.0», portal Defence24). ISIL kontynuował kampanię terroru na terenie Iraku, przygotowując się tym samym do ofensywy. Ofensywa została przeprowadzona w 2014 roku i doprowadziła do zajęcia jednej czwartej terytorium Iraku w tym Masulu. Zwieńczeniem zwycięskiej ofensywy dżihadystów było powołanie Kalifatu z al-Bagdadimna na czele jako „kalifem Ibrahiemem”. W tym samym czasie ISIL przekształcił się w Państwo Islamskie (IS).

Rys. 1. Terytorium kontrolowane przez Państwo Islamskie w lutym 2016 roku

Źródło: <http://sztab.org/szyici-i-sunnici-w-iraku-po-2003-roku/>

Państwo Islamskie jest organizacją polityczno-wojskową, której filozofia działania opiera się na radykalnie interpretowanym islamie. Podkreślić należy, iż IS jest przede wszystkim organizacją terrorystyczną (*Special Report: The Islamic State*, The Clarion Project, Washington DC, s. 6) Ponadto IS coraz częściej udowadnia, iż posiada wpływy w różnych częściach globu, w tym także uzyskuje wielu sympatyków wśród muzułmanów mieszkających w krajach Europy Zachodniej (Otlowski, 2016, s. 26).

Państwo Islamskie od kilku miesięcy nie odnotowuje większych sukcesów w Syrii bądź Iraku, aczkolwiek wciąż jest zdolne do zaskakujących uderzeń na przykład zamachy terrorystyczne w Europie Zachodniej (Otlowski, 2015, s. 82). Dziennikarze niemieckiej gazety „Bild am Sonntag”, odwołując się do wiadomości od swoich informatorów z niemieckich służb specjalnych, doszli do wniosku, iż zamachowcy z IS próbują się dostać do Europy wraz z uchodźcami. IS posiada także specjalne obozy treningowe, gdzie bojownicy szkoleni są do ataku na zachód Europy (Kular, Państwo Islamskie – nowa jakość w zagrożeniu bezpieczeństwa międzynarodowego).

Praktycznie na całym świecie odnotowuje się aktywizację różnych grup ekstremistycznych jak też indywidualnych zwolenników dżihadu (Otlowski, 2015, s. 86). Aczkolwiek to głównie na zachodzie Europy intensyfikują się działania islamskich fundamentalistów, którzy planują i przeprowadzają coraz bardziej wyrafinowane ataki. Dżihadystom z Państwa Islamskiego na niespotykaną dotąd skalę, dzięki wykorzystaniu mediów społecznościowych oraz aplikacji mobilnych, udało się zaktywizować wielu zachodnio-europejskich muzułmanów. Są oni skłonni wyruszyć na Bliski Wschód by uczestniczyć w „świętej wojnie” lub gotowi są przenieść tą „świętą wojnę” na kontynent europejski (Szubart, 2016, s. 30).

Obecnie wiele komórek terrorystycznych jest „uśpionych”. Polega to na tym, iż jej członkowie uaktywniają się tylko w momencie wcześniej zaplanowanym, tylko po to aby dokonać ataku terrorystycznego. Brak ciągłego zaangażowania członków grupy terrorystycznej ma utrudnić jej wykrycie przez odpowiednie służby antyterrorystyczne. Dodatkowo obok komórek terrorystycznych funkcjonują grupy koordynujące i wspomagające radykalne działania (Wejkszner, 2011, ss. 5-6).

Po ostatnich zamachach terrorystycznych w Paryżu oraz w Belgii państwa europejskie podniosły poziom zagrożenia terroryzmem (oraz w przypadku

Francji i Belgii rozpoczęły operacje antyterrorystyczną). Ponadto również w Niemczech podjęto decyzję o zaostrzeniu środków bezpieczeństwa (m.in. wzrosła liczba policjantów uzbrojonych w broń maszynową w punktach komunikacyjnych). Przez zamachy terrorystyczne pogorszyły się relacje pomiędzy obywatelami Europy Zachodniej a muzułmańskimi społecznościami, co wiąże się ze wzrostem izolowania muzułmanów.

Takie działania mogą skutkować wzrostem radykalizacji mniejszości muzułmańskich (zwłaszcza osób młodych pochodzących z biedniejszych dzielnic dużych europejskich miast). Stwarza to dobre warunki do werbunku nowych bojowników (Połoński, Zamachy w Paryżu: Bruksela centrum islamskiego terroryzmu w Europie, Fundacja Energia dla Europy).

Mimo, iż Polska jest aktywnym członkiem koalicji międzynarodowej, która zwalcza terroryzm to jednak nasz kraj nie znajduje się w kręgu zainteresowania islamskich ekstremistów, w tym też Państwa Islamskiego. Obecnie w szeregach IS walczy około 10 Polaków, którzy ulegli radykalizacji w trakcie swojego pobytu na emigracji w krajach Europy Zachodniej. Na naszym terytorium nie działają żadne uśpione komórki IS, które mogłyby dokonać zamachu terrorystycznego. Nie można jednak zlekceważyć osób zamieszkujących w Polsce, które zbierałyby fundusze na działanie IS bądź osób prowadzących działania propagandowe w mediach społecznościowych (Rękawek, 2015, s. 1).

Brak komórek terrorystycznych IS wcale nie sprawia, iż w Polsce nie ma ryzyka ataku terrorystycznego. Potencjalni terroryści mogą przyjechać do nas z sąsiednich państw np. Niemiec i dokonać ataku terrorystycznego. Kolejnym sposobem dostania się islamskich terrorystów do naszego kraju jest umieszczenie ich wśród uchodźców z Syrii. Aczkolwiek dzięki wielostopniowemu systemowi sprawdzania osób przesiedlonych prawdopodobieństwo dostania się terrorystów z Państwa Islamskiego jest stosunkowo niskie. Zwrócić należy też uwagę na to, iż większość relokowanych uchodźców może udać się dalej do Europy Zachodniej lub Północnej. Podobnie mogą zachować się członkowie grup terrorystycznych, dla których nasz region nie jest priorytetowym celem działań (Rękawek, 2015, s. 2).

Lipcowy szczyt państw NATO oraz Światowe Dni Młodzieży, które odbędą się w naszym kraju w tym roku, stanowią atrakcyjne cele dla terrorystów. Oba wydarzenia z punktu widzenia medialności, efektu psycho-

logicznego oraz propagandowego stanowią idealny cel (Polska zagrożona terroryzmem? Co ze szczytem NATO i Światowymi Dniami Młodzieży? Portal Newsweek).

Państwo Islamskie – regularna armia

Cechą zdecydowanie odróżniającą IS od większości terrorystycznych organizacji na Bliskim Wschodzie było stworzenie regularnej armii. Działania w tym kierunku podejmowane były od lat i przyspieszyły wraz z wybuchem wojny domowej w Syrii. Teoretycznie ISIS nie wyróżnia się na tle innych ugrupowań prowadzących działania militarne w Syrii i dążących do przejścia trwałej kontroli nad terytorium. Praktycznie rzecz ujmując to Państwo Islamskie stworzyło regularne siły zbrojne, które nie tyle ugrzęzły w pozycyjnych i lokalnych walkach w Syrii, co otrzymawszy dobrze zdefiniowane politycznie zadanie, były w stanie błyskawicznie rozbić silniejsze, nominalnie profesjonalne i dobrze uzbrojone regularne siły irackie, odnieść szereg taktycznych sukcesów nad uchodzącymi dotąd za trudnego przeciwnika paramilitarnymi oddziałami Kurdów irackich (peszmergami), zdobyć – prócz wielu innych – drugie co do wielkości miasto Iraku, Mosul i kilkakrotnie zagrozić samemu Bagdadowi. Ofensywa radykalnie wzmocniła siły Państwa Islamskiego (przejęcie sprzętu porzuconego lub zdobytego na armii irackiej). Pomimo licznych wysiłków Bagdadu, wspierających go sił (od USA po Iran), bombardowań sił koalicji itp. zasadniczo Państwo Islamskie utrzymało stan posiadania (Strachota, 2015, s. 12).

Kluczowym aspektem działań militarnych prowadzonych przez IS jest ich nieprzewidywalność, brutalność i totalność, co wydaje się być pochodną terrorystycznego „backgroundu” organizacji: eksterminacja jeńców, eksterminacja ludności cywilnej (np. jezydów), czystki etniczne i konfesyjne, masowe gwałty czy domniemane używanie broni chemicznej. Brutalność z jednej strony ma działać paraliżująco na przeciwników, z drugiej jest wymierną przyczyną nieodwracalnych zmian w strukturze społecznej regionu (Strachota, 2015, s. 13).

ISIS uwidoczniło się jako niezwykle permanentna, mocna i odporna na wstrząsy organizacja terrorystyczna, nieoczekiwanie silna struktura militar-

na, wreszcie ambitny i efektywny podmiot polityczny zdolny do tworzenia struktur państwowych. Ponadto jest to twór niewątpliwie totalitarny, zgodnie z prawem i normami międzynarodowymi systemowo zbrodniczy (terroryzm, brutalne łamanie praw człowieka, grup etnicznych i konfesyjnych; niewolnictwo; używanie broni masowego rażenia etc.). ISIS stanowi zatem niebagatelne – bezzwłocznie i perspektywnie – zagrożenie zarówno dla swojego najbliższego otoczenia, jak też wybranych punktów w skali globalnej z naciskiem na państwa cywilizacji zachodniej. Uznanie dokonań Państwa Islamskiego i faktycznym wyróżnieniem organizacji było powołanie koalicji złożonej z kilkudziesięciu państw pod przywództwem USA, przy politycznym wsparciu ze strony NATO do zwalczania ISIS (Strachota, 2015, s. 15).

Finansowanie

Interesującym aspektem jest kwestia finansowania w ISIS. Dane ekonomiczne zdobyte w czasie zatrzymania szefa rady wojskowej ISIS wyszły na światło dzienne. Nikt wcześniej nie miał wiedzy na temat jak wygląda mechanizm finansowy ISIS. Na podstawie zebranych danych okazało się, że w ciągu dwóch lat ISIS osiągnęło niezależność finansową, do czego inne organizacje terrorystyczne dążą od dziesięcioleci. Majątek w 2014 roku wyceniany był na ponad 1 miliard dolarów. Zbudowali sprawnie funkcjonującą gospodarkę, wypłacają pensje i stworzyli scentralizowany system finansowy, który trudno zniszczyć. Pieniądże odgrywają niebagatelną rolę w funkcjonowaniu ISIS. Pieniądże przyciągają zwolenników, którzy mają pewność stałej wypłaty za swoje zobowiązania. Niezależność finansowa dżihadystów jest groźna ponieważ Zachód nie ma żadnego wpływu na źródła ich dochodu. W przypadku Al-Kaidy sytuacja wydawała się być prostsza z powodu możliwości śledzenia transakcji i konfiskaty części ich funduszy. W przypadku ISIS taka strategia jest nieskuteczna, ponieważ większość z ich dochodów pochodzi z kontrolowanych przez nich terenów i przekazywana jest gotówkowo. Do budżetu ISIS wpływają miesięcznie miliony dolarów pochodzące ze sprzedaży ropy, wymuszeń, okupów, podatków, porwań, handlu narządami. Co więcej ISIS walczy z korupcją i wszystkie dochody trafiają do centralnego budżetu skąd wypłacane są pensje. ISIS posiada swoich ministrów finansów, a kary za przekupstwo wyznacza surowy kodeks postępowania.

Podsumowanie

Sytuacja na Bliskim Wschodzie jest niezwykle dynamiczna, a próby szczegółowej prognozy na przyszłość w tym zakresie są obarczone bardzo dużym ryzykiem błędu. Otwartym zagadnieniem pozostaje przyszłość Państwa Islamskiego – nie można wykluczyć, że zostaną zlikwidowane jego struktury polityczne i wojskowe. Mało prawdopodobne jest to, żeby doszło do zupełnej likwidacji problemów, jakie Państwo Islamskie uosabia (Strachota, 2015, s. 51).

Państwo Islamskie i związane z nim problemy Bliskiego Wschodu pozostają niezwykle ważne i niebezpieczne dla Europy. Region Bliskiego Wschodu się destabilizuje, ryzyko konfliktów i terroryzmu wzrasta, zmieniają się przyjęte od stulecia paradygmaty myślenia i działania Zachodu na tym obszarze. Jednocześnie kluczowym problemem bezpieczeństwa dla Europy związanym z Bliskim Wschodem jest skala obecności imigrantów z regionu w UE oraz rozpowszechnianie się radykalnego islamu.

Bez wątpienia twór jakim jest ISIS stanowi bezpośrednie zagrożenie dla ładu Bliskiego Wschodu, a także bezpieczeństwa międzynarodowego. By pokonać tę silną organizację mianującą się Państwem Islamskim należy odciąć ją od środków finansowych. W przypadku braku możliwości wypłacania żołdu, zapewniania broni i amunicji oraz dostarczania miejscowej ludności wody czy pożywienia ISIS straci swoją stabilność i będzie zmierzać w stronę upadku (Hall, 2015, s. 24).

Zasadna walka z Państwem Islamskim jest niesłychanie skomplikowana, nie tyle z czysto militarnej, ile politycznej perspektywy. Nie ma aktualnie realistycznego planu trwałej stabilizacji po ewentualnym rozbięciu Państwa Islamskiego. Dyskusyjna jest nawet możliwość likwidacji przejawów aktywności Państwa Islamskiego w rejonie ich obecnego oddziaływania (np. terroryzmu). To potwierdza tezę, że ten twór nie jest główną przyczyną, a jednym z bolesnych symptomów szerszego kryzysu na Bliskim Wschodzie (Milczanowski, Państwo Islamskie – przyczyna czy skutek dramatu irackiego? Portal Sztab.org).

Podsumowując należy podkreślić, iż Państwo Islamskie jest swojego rodzaju fenomenem na skale globalną. Jest to organizacja terrorystyczna, aczkolwiek należy zwrócić uwagę na to, iż tworzy ono struktury na wzór państwowych, a także pragnie utworzyć zaplecze dla swojego funkcjonowania.

Państwo Islamskie bardzo szybko zdobywa nowych zwolenników w krajach europejskich (głównie państw Europy Zachodniej). Obiektem oddziaływania propagandy Państwa Islamskiego są przede wszystkim ludzie młodzi, którzy wykorzystują media społecznościowe (Szubart, 2015, s. 100). Ponadto wzrost radykalizacji społeczności muzułmańskich w Europie Zachodniej oraz kryzys związany z nielegalną imigracją daje możliwości do przedostania się islamskich terrorystów. W wyniku następuje wzrost poziomu zagrożenia atakami terrorystycznymi. Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania, bez wątpienia nie można wykluczyć kolejnych ataków terrorystycznych na terenie państw europejskich.

Polska w porównaniu do Europy Zachodniej wydaje się mało atrakcyjnym celem do przeprowadzenia zamachu terrorystycznego. Jest to spowodowane małym odsetkiem ludności muzułmańskiej w naszym kraju. Dodatkowo nasze położenie geograficzne, jedność kulturowo-etniczna oraz brak przeszłości kolonialnej przyczynia się do tego, iż nie jesteśmy w kręgu zainteresowania islamskich radykałów.

Nie można pominąć faktu, że coraz częściej Polska angażuje się w międzynarodowe koalicje antyterrorystyczne, co powoduje zwrócenie uwagi organizacji terrorystycznych w tym Państwa Islamskiego na nasz kraj i jego obywateli. Na pewno świetną okazją do ataku terrorystycznego mogą być Światowe Dni Młodzieży organizowane w Krakowie. Mimo, iż Polska nie stanowi priorytetowego celu dla islamskich terrorystów to jednak nie można wykluczyć potencjalnego zamachu na terenie naszego kraju. Taki atak jest równie prawdopodobny jak w innych krajach.

Literatura

- Hall, B. (2015). *ISIS Państwo Islamskie. Brutalne początki armii terroru*. Warszawa: Muza
- Hanne, O., Flichy de La Neuville, T. (2015). *Państwo Islamskie. Geneza nowego kalifatu*. Warszawa: Dialog
- Otlowski, T. (2015). *Islamiści u bram Europy*. Warszawa: Polska Zbrojna nr 3
- Otlowski, T. (2016). *Islamska armia orków*. Warszawa: Polska Zbrojna nr 2
- Otlowski, T. (2015). *Płomień świętej wojny*. Warszawa: Polska Zbrojna nr 5
- Rękawek, K. (2015). *Jak nie Państwo Islamskie? Zagrożenie terroryzmem międzynarodowym dla Polski*. Warszawa: Biuletyn Polski Instytut Spraw Międzynarodowych nr 72
- Special Report: The Islamic State*. (2015) Washington: The Clarion Project
- Szubart, K. (2016). *Fala europejskiego dżihadu*. Warszawa: Polska Zbrojna nr 2
- Szubart, K. (2015). *Wojna z Kalifem*. Warszawa: Raport Specjalny Fundacji Amicus Europae
- Wojsznier, A. (2011). *Zagrożenie fundamentalizmem islamskim w Europie*. Poznań: Biuletyn Instytutu Zachodniego nr 49

Netografia

- Święcicka-Salwin, W. *ISIS – nowe islamskie państwo* <http://www.nowastrategia.org.pl/isis-nowe-islamskie-panstwo/> [Dostęp: 15.05.2016]
- Państwo Islamskie – dżihad „2.0”*, <http://www.defence24.pl/130941,panstwo-islamskie-dzihad-20> [Dostęp:15.05.2016 r.]
- Kular, P. *Państwo Islamskie – nowa jakość w zagrożeniu bezpieczeństwa międzynarodowego*, <http://www.nowastrategia.org.pl/panstwo-islamskie-nowa-jakosc-zagrozeniu-bezpieczenstwa-miedzynarodowego/> [Dostęp:16.05.2016 r.]
- Milczanowski, M. *Państwo Islamskie - przyczyna czy skutek dramatu irackiego?* <http://sztab.org/szyici-i-sunnici-w-iraku-po-2003-roku/> [Dostęp:16.05.2016]
- Polska zagrożona terroryzmem? Co ze szczytem NATO i Światowymi Dniami Młodzieży?* <http://polska.newsweek.pl/szczyt-nato-i-swiatowe-dni-mlodziezy-czy-polsce-groza-ataki-terrorystyczne,artykuly,382555,1.html> [Dostęp:16.05.2016 r.]
- Połoński, M. *Zamachy w Paryżu: Bruksela centrum islamskiego terroryzmu w Europie*, <http://fede.org.pl/zamachy-w-paryzu-bruksela-centrum-islamskiego-terroryzmu-w-europie/> [Dostęp: 16.05.2016 r.]